

Kasum kara pulim tənə

syllabaire kassem

Kasum kara pulim tɔno

Syllabaire kasum

Troisième édition
Quatrième impression
Quatrième trimestre 2009

Méthode I.N.A. adaptée

© Société Internationale de Linguistique,
01 B.P. 1784, Ouagadougou 01
Burkina Faso

KS0509

Kwiə - 1 - tu

a	A
---	---

na-digiru mu pa yawiuru.

na-digiru

na

a aa a aa

a

aa

a

aa

na

naa

na

naa

naa

na

naa

na

aa

na

naa

a

a

na

aa

naa

na

na

nana

A na naa.

A

A

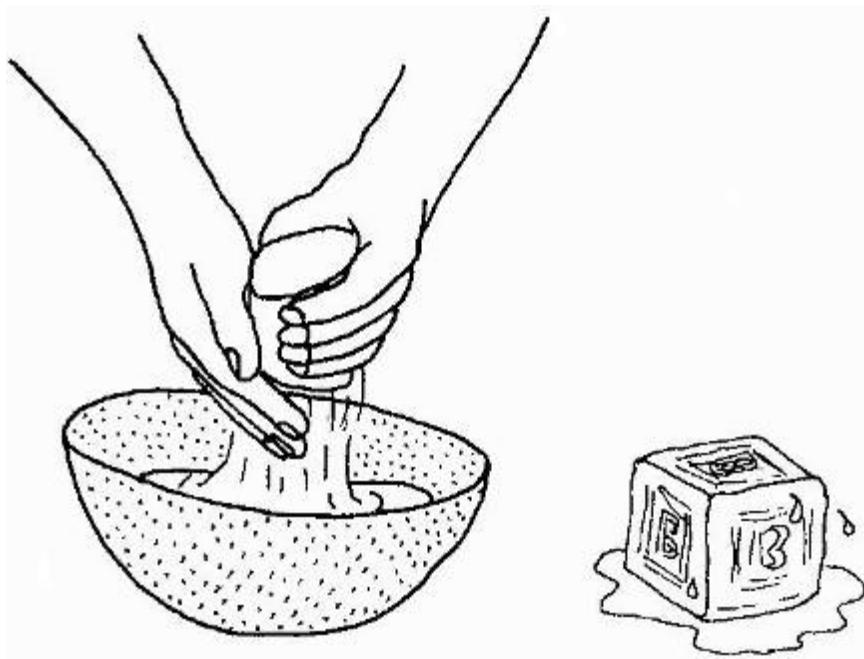
ā

a a o i e

kwiə - 2 - tu

n

N

San n jia si n laan di wudiu, si ku
ci yawuru.

San n jia

n

n

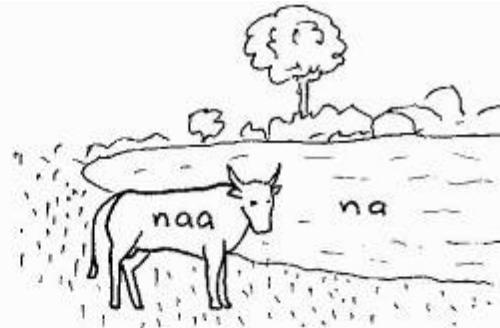
a na aa naa

na naa a na

naa na aa na

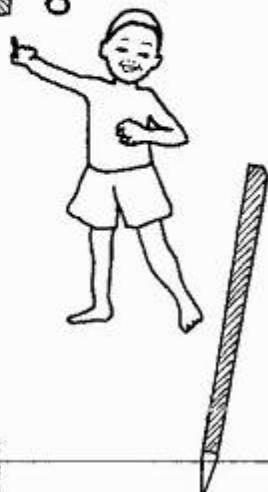
a na
aa naa

na na nana

8

A na naa.
N na naa ?

1 2 n n N m m

naa na nana

kwiə - 3 - tu

d	D
---	---

N na lagü n lu bwani na pat paa tün,
n maŋü sü n ta n tigi gar- digə nü
mu.

gar- digə
digə
di

d

a

da

daa

da

a

na

da

daa

da

naa

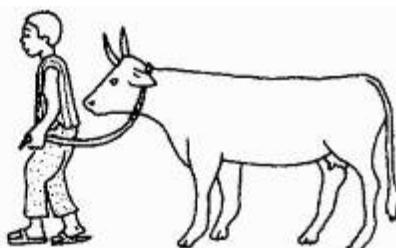
daa

na

da na dana
A daa Adaa

na na nana

Adaa dana.

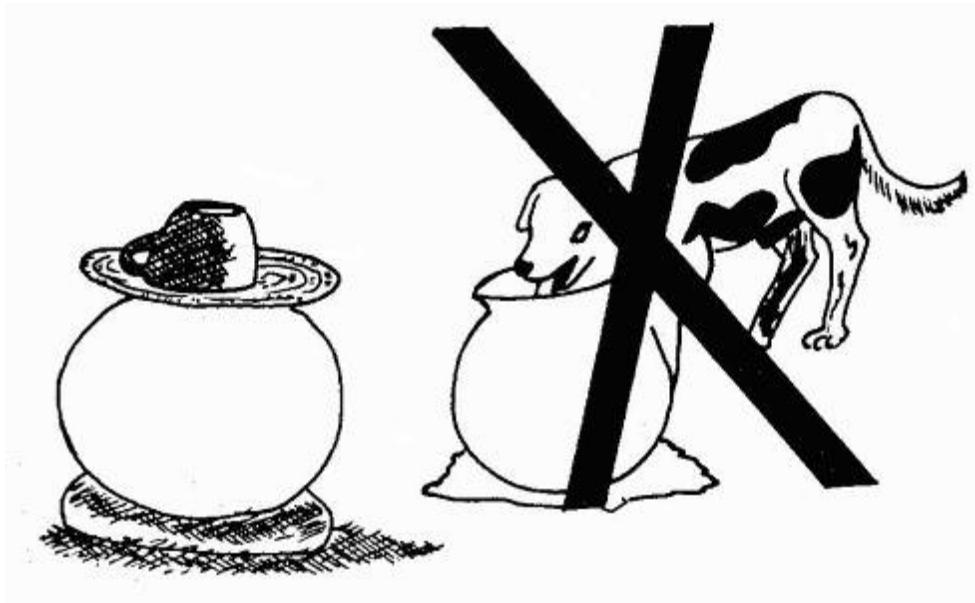
Adaa naa dana.

D d d c r

D Dana, dana, Daa

kwiə - 4 - tu

Koɔra maama maŋl d̩l ba nipuru
mu.

d̩l

l l l l

l

d̄l

ll

d̄ll

d̄l

nl

d̄ll

nl

d̄l

da

d̄ll

daa

naa nl

naant

d̄l daa nl

d̄l daant

A d̄l

Adu

Adu dana.

Adu d̄l daant Adaa nūnū.

A daant da da nana.

Adu naant nana dana.

l

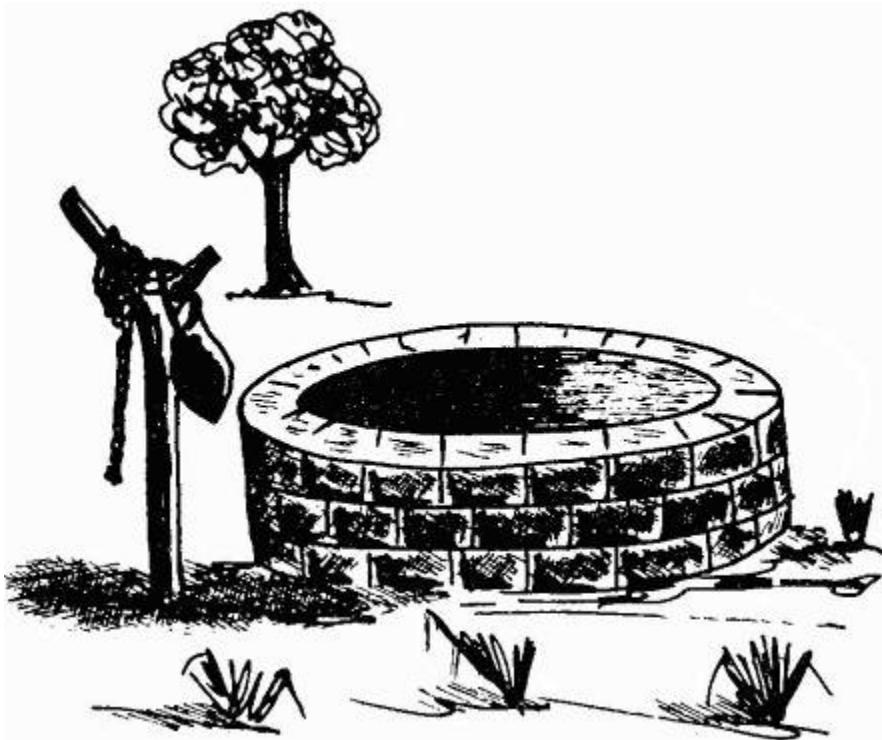
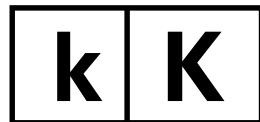
l l l l :

l

l l l Adu, duuna, Dl

Kwiə - 5 - tu

Dú lə kabri dú ma dí kaagü dí vula niə.

Dú lə kabri

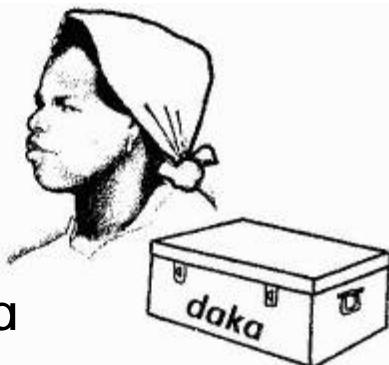
 kabri

 ka

k

a	ka	ki	kii	kaa
ka	na	da	kaa	daa
ki	ni	di	kii	nni

kaa	ni	kaani
kii	ni	kiiini
da	ka	daka
kan	daa	kandaa

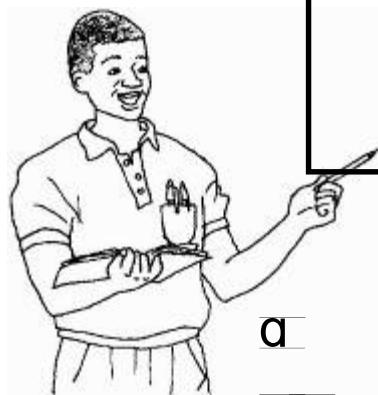
A kaani dana. A kaani ki na.
Kadaa daka dana na ?
Adi kaani Kadaa dana.
Kanaa ki kandaa.

k k k t k
kaana kana ki

Kwiə - 6 - tu

gulə

a u
n d k

a na da ka
aa daa kaa naa

l ki nl dl
ll du nl ku

ka kan kandaa
di din dundi
na nan nankana
a kana, dana, daka

aa kaana, naani, daani

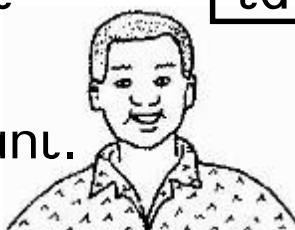
l dl, kl, dilaani

ll lluna, kllni, nllni

a da, dat

la kl, kla

Adaa dat kaani.

a A da Da ka Ka na Na

l l dl Dl kl Kl nl Nl

Adl dana. N dana na ?

Adaa naani nana dana.

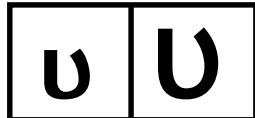

Kadaa dl Adaa.

Naani, na

Kwiə - 7 - tu

Wudi-ηսյս zəni ku cu yawւրս.

Wudi-ηսյս

ηսյս

ηս

U uu U uu

u nu ku uu nuu kuu
nu nl na nuu nll naa
du dl da duu dlu daa

u ua dua, nuu, kua

du na duna dl du dudu
daa nu daanu Ka dua Kadua

Adua duna dana. Kadua duu dana.

Dunu dunl Adl nuu nl.

Adua nuu duduua dana.

Kaanl duduua klu na.

U U U U

U dua, duu nuu uua

Kwiə - 8 - tu

g	G
----------	----------

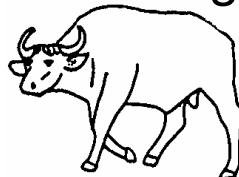

Gaara pa dwə balu na jıgı nabiinə
zənə tı̄n.

Gaara
gaa

g

a	ga	gi	gu	guu
ga	ka	na	da	gaa
gi	ki	ni	di	gi
gu	ku	nu	du	guu

ga	naa	ga-naa	na	ga	naga
ga	ni	gani	kaa	gi	kaagi
nu	gu	nugu			

Dua n̄gi gaa n̄. Gaa daga.
Ga-naan̄i di daga. Ad̄i kaagi kaguā.
Ad̄i gu ga-naan̄i nugu. Ga-naa naga
daga. Kaana n̄gi Ad̄i.

g

g g g g

G

Gaa daga, gani

Kwiə - 9 - tu

C C

Bu na yi canl cts, ku mali ts o ta
di wudi-ηuηu ku weli d̄l o nu yil.

Bu na yi canl
cts
cts
ct

c c c c c c

c	ck	cg	cc	ck	ccg
ka	ku	ca	cc	kaa	kuu
ga	gu	ca	cc	gaa	guu
da	du	cu	cc	daa	duu
cp	cp	ccp	ccp	lu	uccp
cp	cg	ccp	ccp	au	uccu
ka	ga	ca	ca	ko	nako

Kana daga naanu uccu uccp.

Naanu kucu dana. Adi daga naa.

A nako goga gaa.

Nakc-ucc-ucc daga.

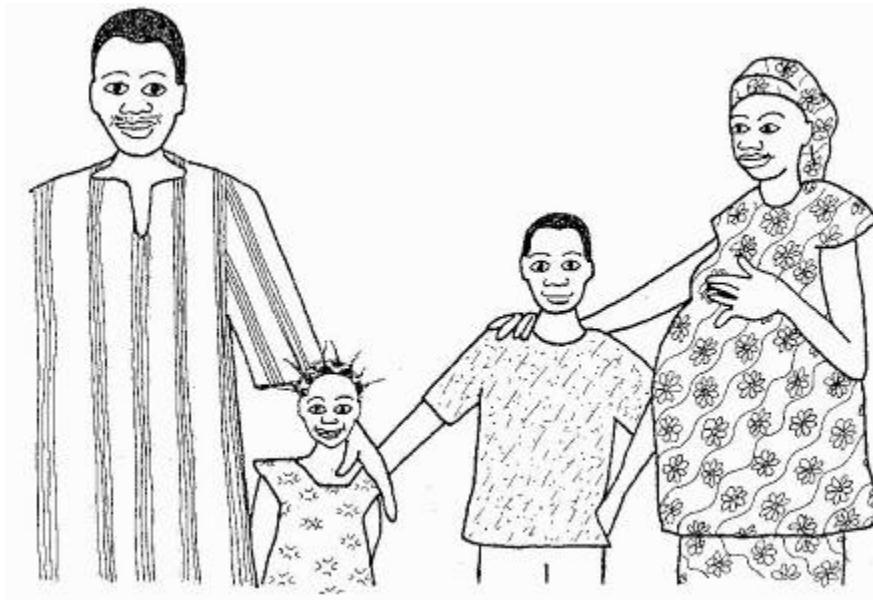
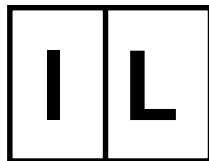
C

c c c c c

C

uccu, cccy, uccp

Kwiə - 10 - tu

Ku maŋt sə n bu bə, sə n laan lu
o nyaanu.

lu

lu

u lu la t ci cc
lu ku nu du gu luu
la ka na da ga laa
t k t n d g l

la laa laan

lu gu lugu la n lanu
t la lila gu t gulu

Kaloo kunkolo lanu gaal.

Kaloo lugu lila. Ku kagulu
ncoona. Gulu doon lana.

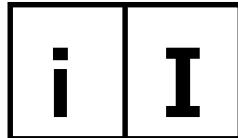
Aloo laan lagu gul.

A lagu a lu dala a daka nu.

L I Lugu , lila , gul

Kwiə - 11 - tu

Dí zəni-na kapwi sūm.

kapwi

pwi

i ii i ii

i li di ii lii dii
li la lu lii laa lu
di da dti dii daa du
ni na nt nii naa nu

di dii diin

li gi ligi ki ki li kikili
dii ni diini ka di ko kadikɔ

Nooна diin kikili daan.

Kadikɔ ku gul.

A diin di gul, du lana.

Nii, noonu diini naa.

Naa ligi na.

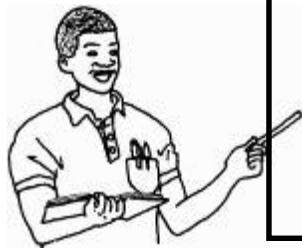
i i i :

I ni, diin, di, diini

Kwiə - 12 - tu

gulə

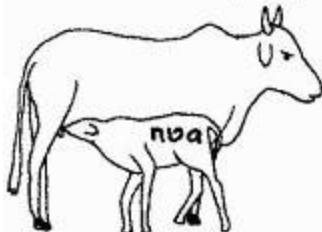

a u u c i
n d k g l

u	gu	lu	du	nu	ku
uu	guu	luu	duu	nuu	kuu
c	cp	cl	cp	cu	ck
cc	ccp	cll	ccp	ccu	cck
i	gi	li	di	ni	ki
ii	gii	lli	dii	nii	kii

ua gua, kua, dua, nua A simple line drawing of a hand with the index finger pointing directly at the letter 'a' in the word 'nu'a'.

ga Ga Lo-na!
ga Ga Gaa daga.

Kaana kikili daanı kunkocı nı.

Kaana diin lagı daanı.

Adaa diin dı dındı.

Nıccna laan di gulu.

Dua dıon nıgrı.

Naa kana daga. Ku lagı gaa.

Ku di gaa lıla. Nıccna kını naanı
dı gaa. Adua diin gu naa.

Kaanı ki gula.

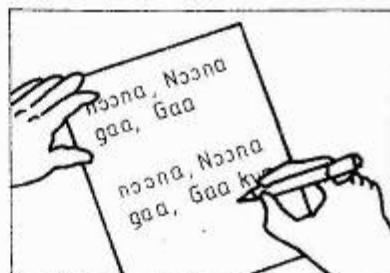

Nıccna gu daanı. Nıccna na gu daanı, ku
lana na ?

buncıN, buncıu

gaa, Gulu

Anaks

Kwiə - 13 - tu

b	B
----------	----------

Dí maŋt s̄ dí lwar̄ biə bru na ȳ
te t̄n.

biə

bi

b

i	bi	bi	ba	bu	buu
bi	di	ni	ki	li	bii
bi	di	ni	ki	li	bii
ba	da	na	ka	la	baa

bco lu bco lu bii ni biini
ba ka la bakala bi na ga binaga

Ba lagü ba kikili daanü.

Ba ba binüni lüla.

Banna na bagü ba kaana, ku ba lana.

Banna na nügi ba kaana, ku lana.

A nabü bco lu bakalü dana.

Binaga bibili bco nu.

b

bina^{ga}, bagü

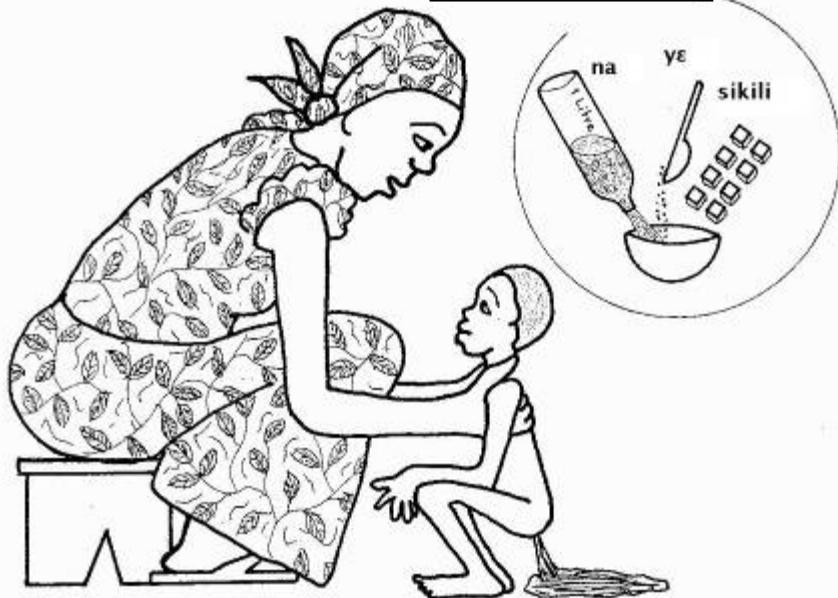
B

Bco^{lu}, Banna

Kwiə - 14 - tu

r

R

N bu na caara, ku manjı sı n pa-o
na dı ye dı sikili mu sı o ta nyɔa.

N bu na caara

caara

ra

r

kara, karu, lara, laru,
baru, luru, buru, liri,
koro, kono, garu, ganu

da dra, dru, bu bru

koo kooru, baar baaru, go goro
li liri lu lura

kooru, ko-duuru, daa, da-kura

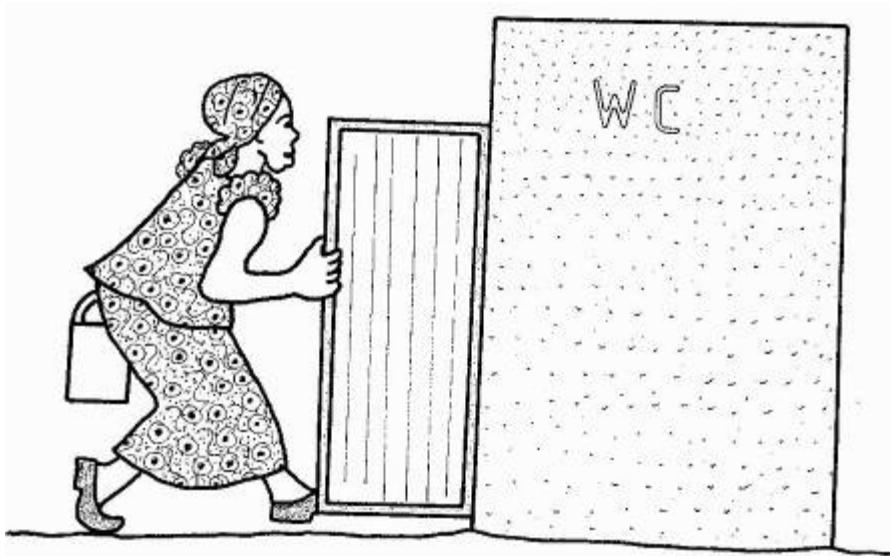
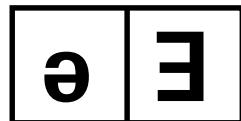

Baara lagu dra. Abruba baru
Nabaari dra dana. Nabaari
kara du lana. Abruba ki na ko-duuru nu.
Kadua lagu da-kura.
Abruba du Kadua
laan laru daanu.

R r r r r kara, lura

Kwiə - 15 - tu

Dí na lagə sɪ dí cɪ yawɪtʊ,
dí wú lɔ bəən- digə mu.

bəən- digə

digə

gə

ə

əə

ə

əə

ə gə bə əə bəə əə

bə bə bə bəə baa cəcə

gə gə gə gəə gaa cəcə

iə diə, liə, niə, biə

ɪə bɪə, lɪə, nɪə, dɪə

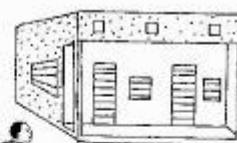
di gə digə kə də nə kadənə

lə ri ləri nii nə niinə

bə rə bərə

Lara :

Nabiinə kү liə dү ba biə.

Alirə biə kү karadigə.

Bəkəri daga karadigə nү.

Karabiə diin gu baləgə.

Ə

biə, bəən - digə

Ǝ

bəkərə, bəra

Kwiə - 16 - tu

Dí zo lwə s̄i ku c̄i yawllru.

yawllru

wllru

wll

A small letter 'w' is positioned in the bottom left square of a two-square grid.

wl wa wu wl wa

wl gr bl ll wl

ew gə bə eəp eeəm

kə wə kwə bwə dwə

li wi lwi bwi nwi kwi

mw lg cm mw lu wulu

wa lu wa bwa na bwana

kwa ga kwaga kan dwa kandwa

li lwə lilwə kwə rə kwərə

Lara :

«Awla, dl n waaru ?» «Dl n pwəgə ?»

«Dl n kwaga nɔɔna ?» «Ku gara !»

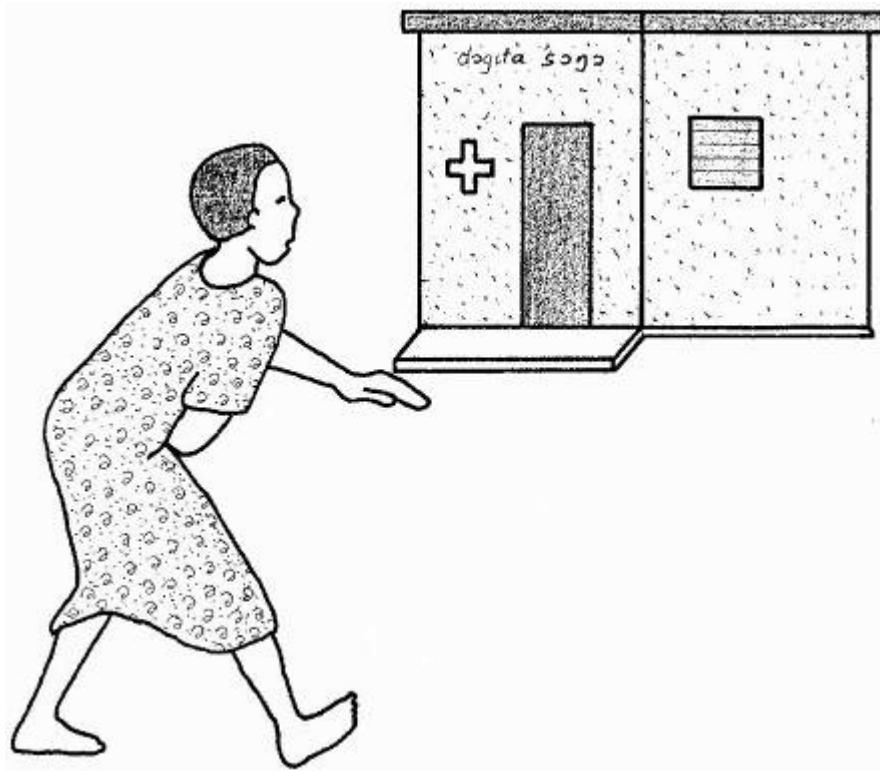
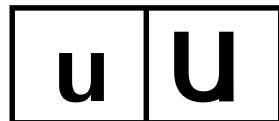
«Nankwlan wura na ?» «Ka wu digə

nl.» Awla kwə wura ba dunl gwə.

W w : kwərə, lilwə, wla

Kwiə - 17 - tu

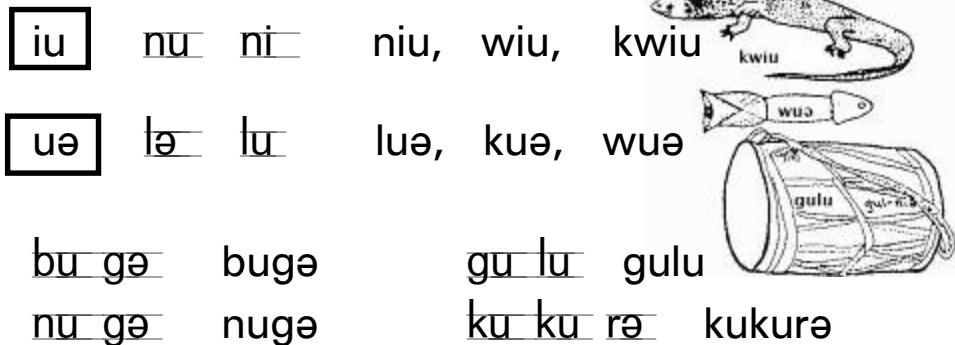

N na cw n, n malyi ts u vu dogita
cūcs.

vu

u un

u	du	lu	uu	uuu	luu
du	du	di	uuu	uuu	dii
lu	lu	ci	luu	luu	ci
wu	wu	wi	wuu	ee	wii

Lara :

Kaduuni lagü nugə dü gabugu dü nangurə.

Abugə nu dugi nangurə kadugə ni.

Kukurə duri ka lagü kuə.

Luə wura, ba wu wuə, badaara lagü gullu.

Kaana banu wulə, badaara kü wüdiu.

Ba guli Abugə gulə.

U u

luunə, naduna, nu

Kwiə -18- tu

gulə

a	l	u	c	i	ə	u
n	d	k	g	l		
b	r	w				

ə	lə	bə	wə	gə	
ee	lēe	bēe	wēe	gēe	
u	lu	bu	wu	gu	
uu	luu	buu	wuu	guu	
wa	bwa	gwa	kwaa	lwə	eewp
bwi,	kwi,	lwi,	kwə,	dwə,	
lara,	kara,	kɔrɔ,	gɔrɔ,	ligi,	
liri,	lirə,	ləgi,	ləgə,	lərə	

wəli, bwəli, waaru, gwaaru, gwərə
dündüa, dündwüa, bi, bwi, bwali

lu Lu Luru, ba Ba Baara, wə Wə Wəenu

Lara :

Biə ları daanı kunkələ nı. Bəkəri lagı
bwali. Bu dıdua diini baaru bakalı. Biə lagı
ba gə gaa. Baara lagı ba gu wiirə
naa ga-naanı.

Nəcəna lagı wudiu dı gwaaru dı wəənu dwi
dwi. Dua dəcən nıga. Nangurə dəcən lana.
Nəcəna diin kikili daanı.

Karabiə wu karadigə nı. Ba kəgə daga. Ba
kwaanı ba kı kulu na lana. Ba kwəri ba brı
ba kwə dı ba niinə. Baara nan brı
ba kaana.

lara, Lara,

baaru, Baaru,

Kwiə - 19 - tu

m

M

Dí taa zarú dí ɳwana maŋa maama.
maŋa
ma

m

a ma mi mu muu
ma ba na wa mwa
mi bi ni wi mi

ma gi magi mi na mi na
mwa li mwali man laa man laa
da dam, ka kam, ku kum
di dum, dam dum, di dum
bu wum, bi e bam, kambi e kam

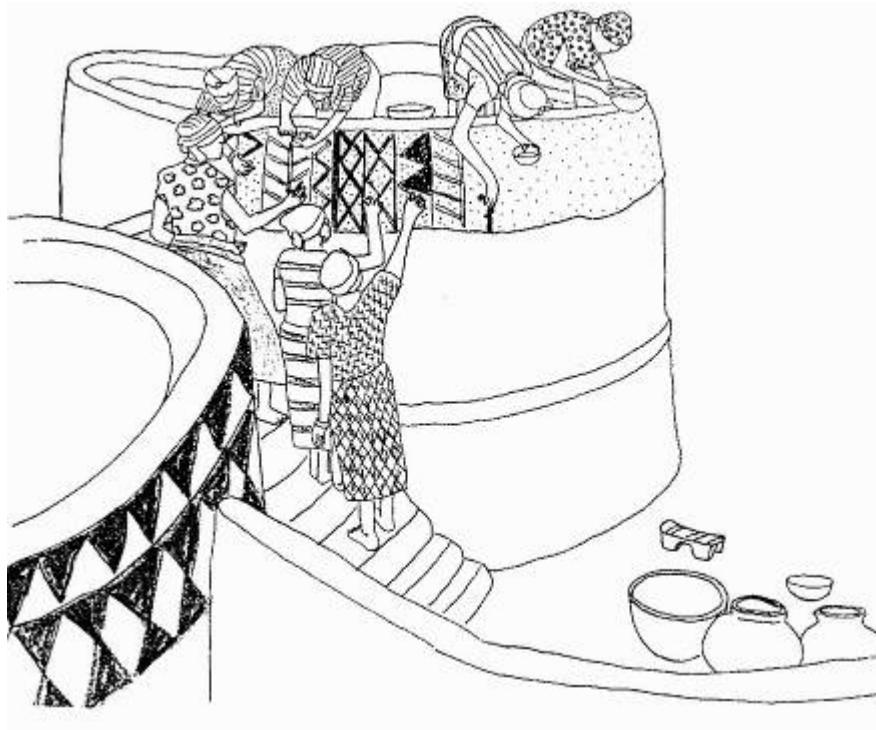
Lara : Ami na dugi kamaana di mi na.
Amaki ma du mumun e. Ba lag i mi na
di kamaana di mumun e.
Duun-dua n i ga. Ka n i g i gaa ni di
kadwi maama. Kamaana ki kamun e.
Mumun e kam di lana. Ami na kaan i
wum ki wudi u di dam. Ba maama
laan mwana.

M m m i Mumun e

Kwiə - 20 - tu

ɛ

ɛ

Dí kwɛ dí sc̥cs.

kwɛ

ɛ ɛ ɛ ɛ

<u>ɛ</u>	<u>mɛ</u>	<u>wɛ</u>	<u>ɛɛ</u>	<u>mɛɛ</u>	<u>wɛɛ</u>
<u>mɛ</u>	<u>ma</u>	<u>mɛ</u>	<u>mɛɛ</u>	<u>maa</u>	<u>mɛɛ</u>
<u>wɛ</u>	<u>wa</u>	<u>wɛ</u>	<u>wɛɛ</u>	<u>waa</u>	<u>wɛɛ</u>
<u>kwɛ</u>	<u>kwa</u>	<u>kwɛ</u>	<u>kwɛɛ</u>	<u>kwaa</u>	<u>kwɛɛ</u>

<u>dɛ</u>	<u>dɛɛ</u>	dɛen
<u>mɛ mɛ</u>	<u>mɛmɛ</u>	<u>lɛɛ</u> ru lɛeru
<u>dɪ dɛɛ ru</u>	<u>dɪdɛeru</u>	<u>kin</u> ke kinke
<u>kwɛɛ</u>	<u>kwɛeru</u>	<u>dwɛ</u> dɪndwɛ

Lara : A dɛen dwɛ dɪndwɛ :

A nɛ kaana na wura ba magi
lɪnle. Ba dɛen kwɛeru daanu.

Bu maa di kinke. Amu dɪ maa lagu a di
kinke, dɪndwɛ dɪm ma ke. A daa wu nɛ
kinke. A kana mu wɔɛ, a lagu kinke.

Agewu wl: «Mumwɛ na gaal ni,
ku ba lana.»

ɛ ɛ

ɛ .. kwɛeru

Kwiə - 21 - tu

t T

Dí tuŋι s̄i dí t̄u kum vu yigə.

tuŋι

tu

t

u tu ti taa ta twa
tu du lu tu ti twi

ti di li tii te tw

tan tankoč, tün tüntwarum

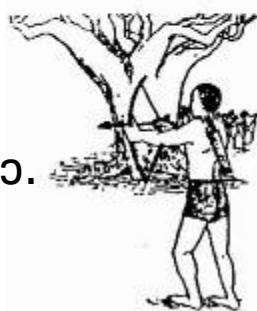
ti ga	tüga	ci	cö	tögö	
tii	nə	tiinə	taa	ni	taanı
tu	lə	tulə	na	tra	natra

Atüga daň töoru kamunu.

Tütüti mu Atüga mu nə tögö.

Tögö kum daga. Atüga ma
ta tögö kum. Ku ma duri.

Atüga ma tögrü-ku taan. Ku laan ma tu
tüga ni ku ti. Ku na tigə da tün, Atüga
laan maa wı: «Taanı tere, ku tüga. A
digə tiinə nə nwana. Tögö kuntu törc
di lana.»

T t

Taanı, tüga, natra

Kwiə -22- tu

j	J
---	---

«Juŋa dudu waru muni ka pe.»

juŋa

ju

j

u	j <u>u</u>	j <u>ə</u>	j <u>a</u>	j <u>aa</u>	j <u>wa</u>
j <u>u</u>	g <u>u</u>	k <u>u</u>	j <u>i</u>	j <u>ii</u>	j <u>wi</u>
j <u>ə</u>	g <u>ə</u>	k <u>ə</u>	j <u>e</u>	j <u>əe</u>	j <u>we</u>

j <u>a</u> n <u>a</u>	jana	j <u>ə</u> g <u>ə</u>	j <u>əgə</u>
j <u>u</u> g <u>a</u>	j <u>uga</u>	j <u>ə</u> c <u>ə</u>	j <u>əcə</u>

j <u>wa</u> u <u>u</u>	j <u>waanu</u>	j <u>ə</u> n <u>ə</u>	j <u>wənə</u>
n <u>an</u> j <u>wi</u>	nanjwi	n <u>an</u> j <u>ə</u>	nanju <u>ə</u>

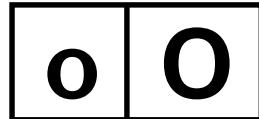
Lara :

Noona bana kikili daanu jegə
dudu. Ba jcədaanu. Ba
lagu ba jəni tuga nu ba ta lara.
Noona batə mu jugə jijigiru.
Dudu kam maa jugə ba jim.
Ba maa jugə daanu.

J j j : jugə, jijigiru

Kwiə - 23 - tu

«Kwe n koɔru n ki n nadooni s̄i ba
ja ba zιŋt-m.»

nadooni
dooni
doo

o oo

<u>o</u>	<u>do</u>	<u>jo</u>	<u>oo</u>	<u>doo</u>	<u>joo</u>
<u>do</u>	<u>du</u>	<u>cp</u>	<u>doo</u>	<u>duu</u>	<u>cɔp</u>
<u>jo</u>	<u>ja</u>	<u>jɔ</u>	<u>joo</u>	<u>jaa</u>	<u>ccɔ</u>

<u>jo ro</u>	<u>joro</u>	<u>bo ro</u>	<u>boro</u>
<u>doo ru</u>	<u>dooru</u>	<u>na boo</u>	<u>naboo</u>
<u>na bo ro</u>	<u>naboro</u>		

boro, naboro, borbu

Lara :

Kojoori j̄ḡl dooru o ma goni d̄e.
 O na goni d̄e o ti t̄n, o laan ma
 lo na koɔru wun̄. O na logi na o
 ti t̄n, o j̄ni woro n̄. O ko na ne kuntu t̄n,
 o ma loor-o o w̄: «A loori-m, joori n ba
 naboo n go daa kantu.» Kojoori laan ma
 joori o ba naboo, o go daa kam.

O o boro, dooru, ko

Kwiə -24- tu

S	S
---	---

Yü ta n je, tuŋü sɻ nń na səbu.

səbu

sɻ

S

e	sə	su	sa	səs	səwa
sə	tə	jə	sə	səs	səwə
su	tu	ju	sə	səs	səwə

sa ra sara su gu sugu
 soo nə soone sə nu suna
 sun swa la sunswala

si sus euisis euisis si swə siswə

Lara :

Kasana səgə sara sə o baru ta tigi da.

Kasana bu Aseba də tigi sara wunl mu.

Kasana mu səgə sə maama.

Kasana swalı gulı. O lagı
saa sə o di. O də o baru də
o bu di gulı də saa ba su.

Ba laan maa səcə sunswalı
ba lara.

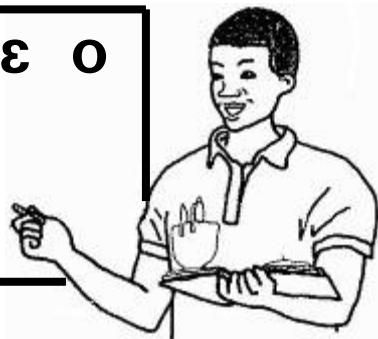
S s sugu, sunswala

Kwiə - 25 - tu

gulə

a	l	u	ɔ	i	ə	u	ɛ	o
n	d	k	g	l	b			
r	w	m	t	j	s			

ɛ mɛ tɛ jɛ sɛ

ɛɛ mɛɛ tɛɛ jɛɛ sɛɛ

o mo to jo so

oo moo too joo soo

twə twɪ twə twi twɛ twaa

swə swɪ swə swi swɛ swaa

mwa mwɛ jwə jwi jwɛ jwaa

tu Tı Tıga sə Sə Səbu

ja Ja Jara ma Ma Mantərə

We lagü sı dıbam kı kulu na lana tın. We lagü sı dıbam kı-kı. Nıçnu wəli o doj. O wəl-o.

Sinswala :

Nɔɔnu mu jieg̊ o biɛ batɔ:

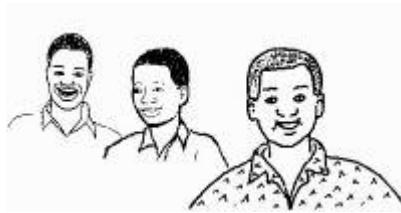
Kwara d̊i Adua d̊i Awla.

Ba maama d̊esen ma lag̊i bukɔ d̊idua.

D̊e d̊idua ba maama ma ke Wagadugu s̊i ba
lag̊i wəənu ba ba ba ma so kaan̊i wum. Ba
maama ma na s̊ebu. **Awla** ma l̊i o s̊ebu kum o
ma na tankɔlɔ kulu na wai ku jaan̊i nɔɔna ku
kaag̊i lug̊u miniti-biɛ batɔ wunu t̊un.

Kwara ma na niu kulu na nii ku ne lug̊u maama
t̊un. **Adua** ma na nabili d̊ulu na wai d̊i bi twa t̊un.
D̊e d̊idua Kwara ma jieg̊ o niu kum s̊i o nii,
b̊ee mu wu lug̊u kum n̊i. O na nii t̊un, mu o ne
ba bɔɔlu wum na t̊iga. Ba lag̊i ba ki-o. O ma ta
o bri badoonə bam. Awla ma ẘi, ba jəni o
tankɔlɔ kum n̊i s̊i ba ke, d̊i ba daa ta wu ki ba
bɔɔlu wum. Ba na tu da t̊un, Adua maa ẘi, ba
joori ba ja-o ba ba dig̊ə. O laan ma ki na o ku o
nabili d̊im n̊i o misi ba bɔɔlu wum n̊i.
O laan joori o bi.

Nmu na ni t̊un, wɔɔ mu lag̊i o di
kaan̊i wum ?

Kwiə - 26 - tu

e	E
---	---

Dí kɔ ceeni s̩l dí wú na c̩cara zanzan.

ceeni

cee

e

ee

e

ee

e	je	be	ee	jee	bee
je	jl	jε	bee	bιι	bwe
le	lə	lε	lee	lεε	lwe
te	tə	tε	tee	tee	twe

jee ri jeeri

si se sise

lee ri leeri

gwee ru gweeru

ti twe titwe

2 biə bale, sise sulə

Baara maama jeeri daanl ba
weeri mini. Badaara leeni le,
badaara dl dndl ba wl:
«Naa wl, ku ba kl bolo le.
Gar-lwe mu so banaa.
Ba kwe kakurə ka bwal ntl.»

E e ee gweeru, kwe

Kwiə - 27 - tu

y	Y
---	---

Pipimpiinu maama manjı sı o ta ye tɔnɔ.

ye

y

e	ye	yo	cy	uuu	ywə
ye	ge	je	gee	yee	ywe
ya	ga	ja	gaa	yaa	ywa

ya	ga	yaga	yo	lo	yolo
cy	ci	ciçy	yi	ri	yiri
yi	ge	yigə	yə	le	yələ

ywə	lu	ywəelu	yu	ywa	yuywa
ywə	ne	ywənə	ba	ywe	baywe

Lara :

Yaga də na yiə, wudiu dwi dwi wu yaga ni.

Ncəna wura ba jıgi mına ywəelu ba yəgə.

Mına jıgi yuu yoba. Garyiə dı wura.

Silimi jıgi nayıla sı yəgə.

Yo dıdaanı da yato daa

mu yi yaga də.

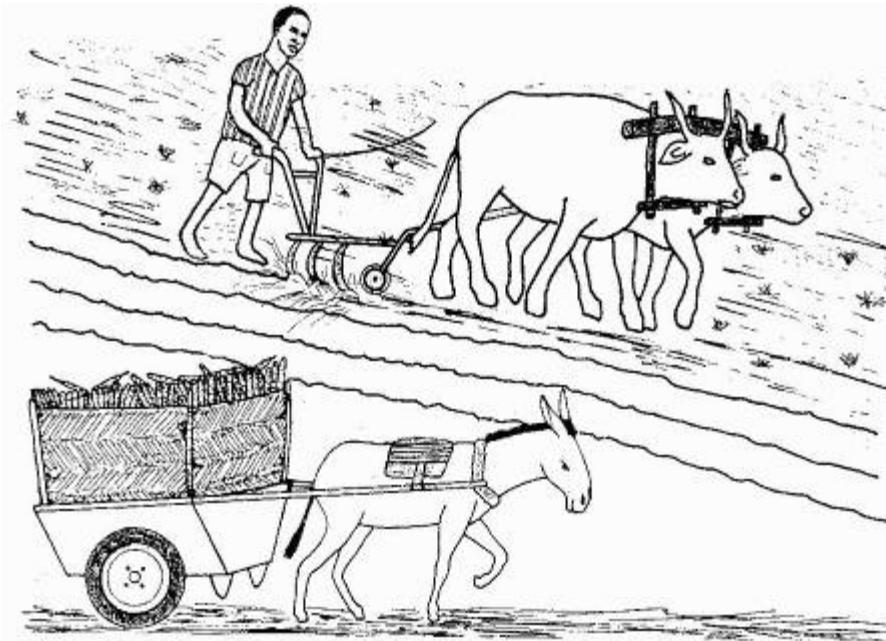
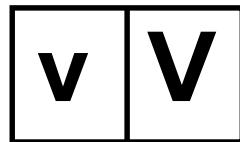
Wudiu dəcən yi ncən

yi yinigə tərə.

Y y y y yaga, baywe

Kwiə - 28 - tu

Təriko dū naan-vcv c̄v j̄ḡl zənə.

c̄v-naan

c̄cv

c̄v

<u>c</u>	<u>ca</u>	<u>ea</u>	<u>daa</u>	<u>dwa</u>
<u>ca</u>	<u>cm</u>	<u>cu</u>	<u>cra</u>	<u>3wa</u>
<u>va</u>	<u>wu</u>	<u>su</u>	<u>mu</u>	<u>ewa</u>
<u>ta</u>	<u>tl</u>	<u>st</u>	<u>tm</u>	<u>vwl</u>

<u>va</u> <u>lu</u>	<u>valu</u>	<u>vu</u> <u>l</u> <u>va</u>	<u>vul</u>
<u>ca</u> <u>ca</u>	<u>croca</u>	<u>u</u> <u>cca</u>	<u>urcca</u>
<u>vwa</u> <u>na</u>	<u>vwana</u>		

vl, vr, vrm; va, var, varm

Lara :

Aviu yu valu mu. Dua na nügi tñn,
o kwe o vçro mu o ma va o kadugë.

O na vagi o kadugë o ti tñn, o laan
ma ve kara mu. O jügi naan-vçro mu
o ma vari o kara. O na wura o vara,
o yëni o tigi vwe ni mu.

Aviu kaanü lagü o vu vulü sü o mo na,
sü o daari o beeri vuuru o ma ki wudiu.

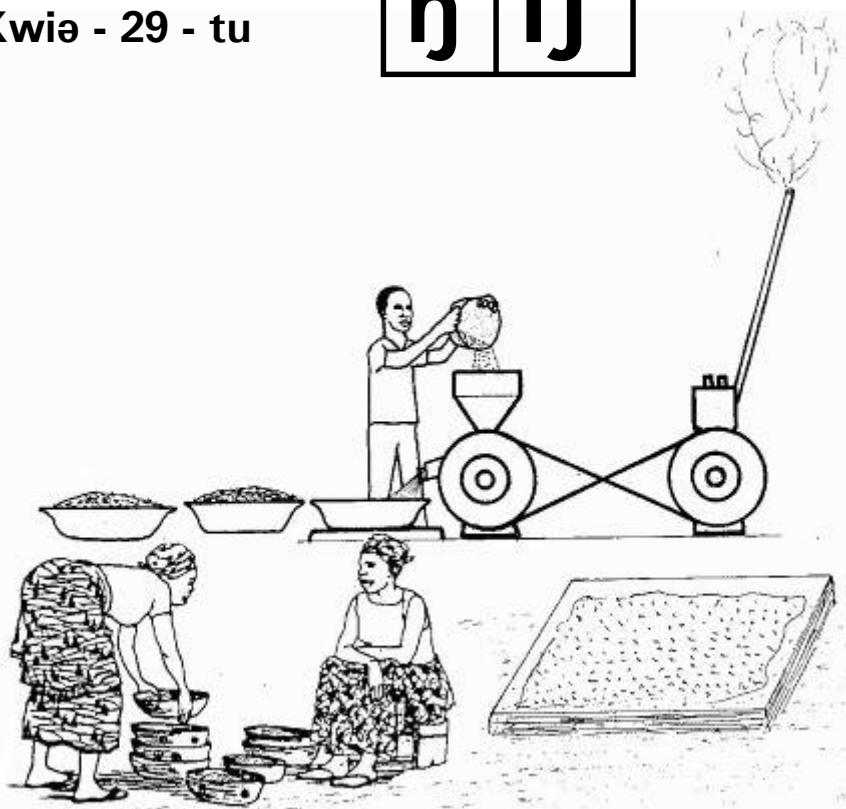
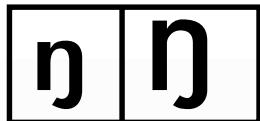

V v

valu, naan-vçro

Kwiə - 29 - tu

ကျော် ရှုပါ အေး၊ နီးနာ ကု ပား၊ နဲ့

ကျော်

ကျော်

ŋ

c	cu	tu	du	daa	dwa
cu	ca	ci	cc	ja	wa
tu	ta	ti	taa	ja	waa

A badoŋ ve nɔjɛ sɪ o joŋi o beeru.
 O ŋwɪ səbu yɪ o joori o vu sɔjɛ.
 O nəŋɛ kɪ lanyirani, yɪ o tɪtusɛ
 laan yɪ mwali. O jəni yitunju baŋa nɪ
 o ŋɔɔnɪ dɪ o badoŋ o wɪ: « ʃwileku
 tɪtusɛ yɪ wo-ʃɔjɛ mu, o ŋɔgɪ
 Ajoŋsɔjɛ sisəŋɛ o naŋɪ o ja o viiri.

ŋ ɪ

cu, tu, cc

Kwiə - 30 - tu

p P

Pupɔnɔ lana d̥ kara d̥ wəənu dwi
maama.

cucud
pu

p

<u>u</u>	<u>pu</u>	<u>po</u>	<u>pi</u>	<u>paa</u>	<u>pwa</u>
<u>bu</u>	<u>bu</u>	<u>mu</u>	<u>du</u>	<u>puu</u>	<u>pwe</u>
<u>pi</u>	<u>bi</u>	<u>mi</u>	<u>di</u>	<u>pii</u>	<u>pwi</u>
<u>pe</u>	<u>be</u>	<u>me</u>	<u>de</u>	<u>pee</u>	<u>pwe</u>

<u>pi</u> <u>pi</u> <u>u</u>	<u>pi</u> <u>iu</u>	<u>pi</u> <u>ə</u>	<u>pi</u> <u>ə</u>
<u>wu</u> <u>pu</u> <u>lu</u>	<u>wu</u> <u>polo</u>	<u>paa</u> <u>ri</u>	<u>paari</u>
<u>pwe</u> <u>le</u>	<u>pwe</u> <u>le</u>	<u>tam</u> <u>ca</u> <u>ga</u>	<u>tampoga</u>

Pipimpiinə kwe pimpalu ba ve Kampala. Ba ma na pipimpiinə badonnə yl ba daanu da pwəgə. Ba lagu sū ba kū pipiu.

Ba lagu mimpoonə dū peeni dū pisweeru sū ba yəgi. Ba ma na pabu na jügi peeni sūrpe o yəgə. Ba ma loor-o ba wu: «Popo, yagi peeni sūm n pa dūbam.» O ma se. Ba na yəgi ba ti tūn, ba ma pipiri ba joori ba vu scūc, ba pəni yl tūga puur.

P

P

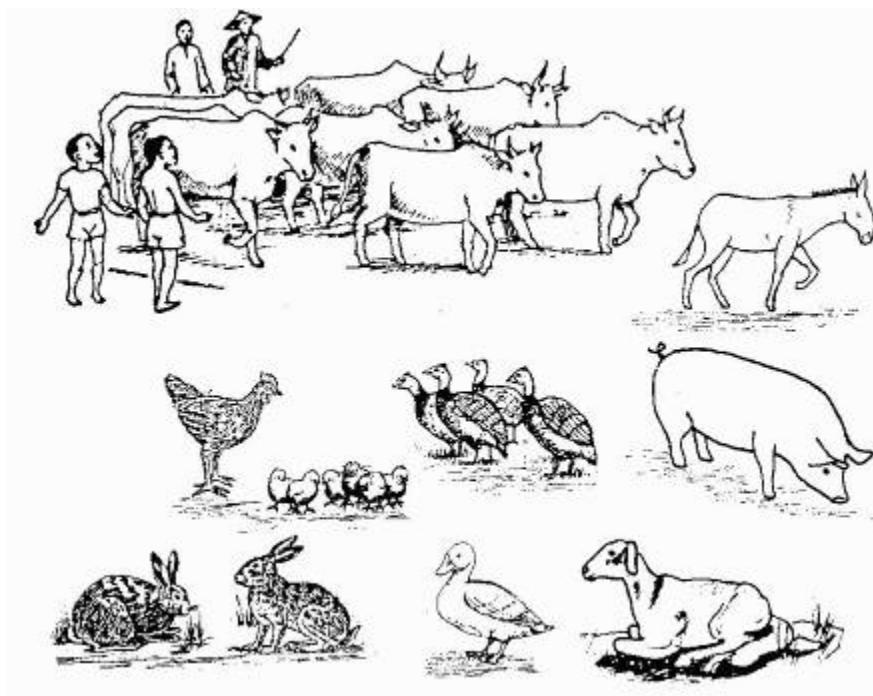
pupuni, piiu

Kwiə - 31 - tu

ny

Ny

N na nii n kənə baŋa n̄t, n̄t na nyccrl.

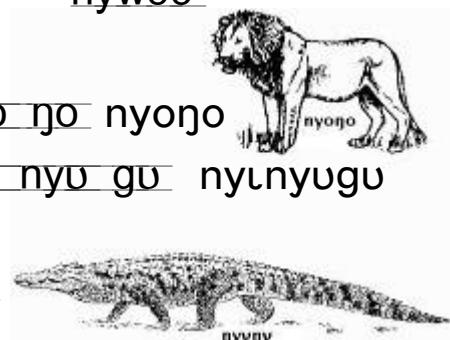
nyccrl

ccyu

ny

c cyu nyu nyu
 cyu cu cyu cu
 nyu jy u yu nyu
 nya nywi nywæe

nyu nyu nyu
 nyaanu nyu

Nyojo mu jaani a nyaani,
sí ku daí nyu.

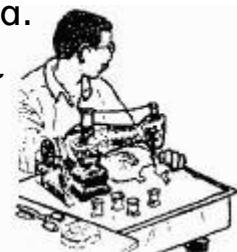
A nyaana bam maama nyi daani mu. Na-nyom
na jieg-ba yi ba na wu ne na sí ba nyø, ba yigø
nywanu mu. Ba nan na nyøgi na tøn, ba yigø daa
wu nywanu.

Ba yøni ba nyaani gwaaru ba pa nccna.

Dudu kam nyaani góó kulu na nyilnu
tøn. Góó kuntu yi nadum nyim mu.

Nadum wum soe ku nyilnu.

Kuntu ñwaani mu a nyaani ne nyccri.

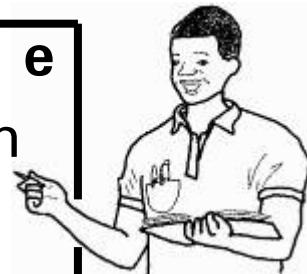

Ny ny nyaani, nyilnu

Kwiə - 32 - tu

gulə

a	l	u	c	i	e	u	o	s	e
n	d	k	g	l	b	r	w	m	
t	j	s	y	v	ŋ	p	ny		

ya	ya	ccy	yu	ye	yə	ewy
va	va	cca	vu	ve	və	ewvə
ŋa	ŋa	ccŋu	ŋu	ŋi	ŋə	ŋwa
ba	ba	ccd	bd	bi	pee	pwee
nyá	nyá	ccnyu	nyu	nyi	nyo	nywə

Bwiə :

Wɔɔ mu kι kuntu ?

Bra mu kι kuntu ?

Kɔɔ mu n laga ?

Bɛŋwaaŋi mu n kι kuntu ? A lagu a saŋi
wudiu. Kuntu ŋwaani mu a goni daa kam.

tutuŋa, tututuŋnu;

joŋi, nijoŋnu

Lərə :

A nyaani mu kιa.

Biə bantu mu kιa.

A lagu tɔnɔ kuntu mu.

ya Ya Yaga, va Va Valu, ñwi ñwi ñwi
paa Paa Paari, nyaa Nyaa Nyaaani

A sunswala kampo

Nooona batə mu wura ba yl badoño daan.

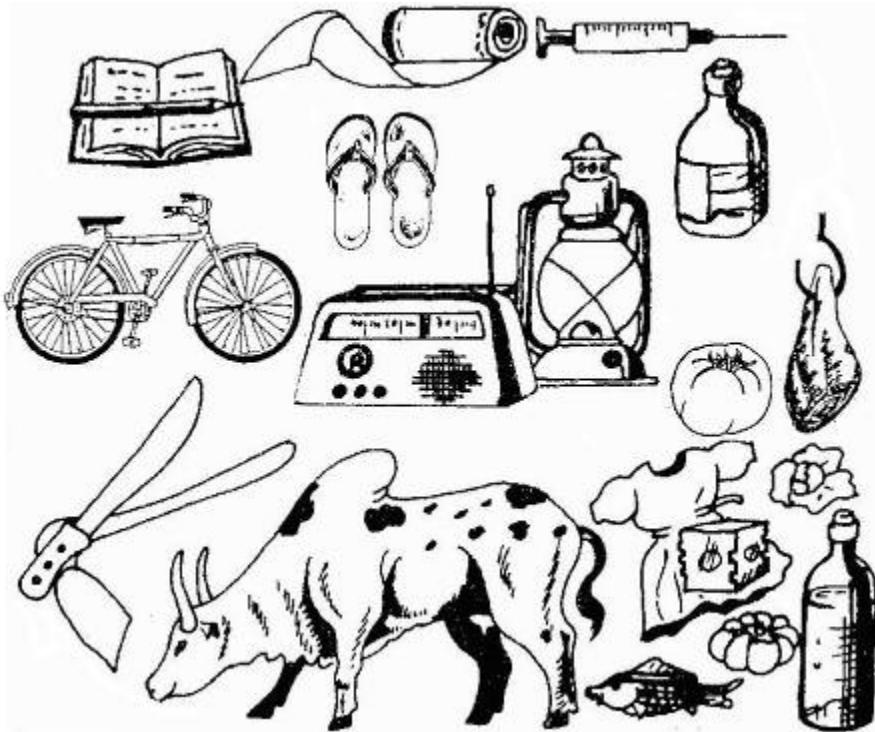
Ba maama nyɔ tadwl. Ba ma beeri ba ve tlu
kudonj. Na-nyɔm maa jieg̊i-ba, yl ba wu ne na s̊i ba
nyɔ. Dua wu nieg̊i tlu kum nl. Ba bwe bwe na bwiə
ba ga. Ba na lag̊i s̊i ba nyɔ ba tadua kam t̊n,
d̊idua jieg̊i mini yl o ba jieg̊i tadua. Wuwum jieg̊i
tadua yl o ba jieg̊i nanwali. Ba d̊idua yurani mu
jieg̊i o nanwali. D̊idua kam maa wl: «Wɔɔ lag̊i o
pa-nl nanwali s̊i o k̊i o tadua kam nl ?» D̊idua
kam ma pa-o. O maa wl: «Wɔɔ lag̊i o pa-nl mini s̊i
a k̊i a tadua kam nl ?» D̊idua kam dl daa ma pa-
o. Tadua kam tu ma nyɔ yig̊e o daarl o pa nanwali
dl̊m tu. Nanwali dl̊m tu ma nyɔ o daarl o pa mini
dl̊m tu. Mini dl̊m tu na joŋi t̊n , o maa wl, ba
nyɔg̊i ba ti ba daarl wum. O ma kwe t̊intwarlm
dl̊m o kukɔg̊i t̊uga nl. O na kukɔg̊i t̊intwarlm dl̊m
t̊n, mu dl̊ jigi bug̊e kamunu tlu kum nl.

Tlu kum tiinə ma ba s̊i ba pa-ba paarl.

Bantu batə , wɔɔ mu ba lag̊i ba pa paarl dl̊m ?

Kwiə - 33 - tu

C	C
---	---

Abunjawura ba cɔgi o səbu.

cɔgi

cc

c

c	cc	cu	cl	caa	cwa
cc	jj	cs	ko	cc	cwl
ce	je	se	ke	cee	cwe

ca	na	cana	cwe	ŋe	cwəŋe
cu	lu	culu	ca	l	cwl

A cilonj kōn̄l ceeni. O j̄iḡl cēen-niin̄e
d̄l c̄bwēerū d̄l cibie d̄l. O yēni o k̄l
na cicoori n̄l. Ku pa o na c̄icara d̄e
maama. O diin gu coro candiē
kam ŋwaan̄l.

A cilonj nan ȳl nabwēm mu,
o yēni o j̄iḡl nacēgē mu. Cana
na wura, o je cicwəŋe n̄l mu
o d̄l d̄ndl̄. O cilonn̄e maama
cēg-o lanyutran̄l. O maa wl̄:
«Nabwēm coro d̄l o yu-cēgē n̄l....»

Cc coro, c̄iga, cc

Kwiə -34- tu

f F

Burkina Faso nyi d̄i sɔ-fɔrɔ mu.

sɔ-fɔrɔ

sɔ-fɔrɔ

sɔ-f

f

c	fɔ	fi	fuu	fə	fwə
fa	va	ta	pa	faa	fwa
fi	vi	ti	pi	fii	fwii
fa ña	fanja	fu lu		fulu	
fi na	funa	fuu ni		funu	
fwə lə	fwələ	ci fi u		ci flu	

Lara : Afaa so ci fwəeru dı fullu mu

o yəgə. Ba ma ci fwəeru ba kəni ceeni.

Fullu yı fiinle mu. Fanjae yəgi Afaa

tee ni mu sı o ta ma fuli mini.

Lele biə ba lagı fojo purim dı fiu gwam yı ba
fogi yigə dı ceeni. Ku yı fífıun sı ba ñɔ coro,
naa sugu ba ma fogı yigə. Fanja fanja tıu, faru
dı faru mu di daanı yı funu tərə.

Fanja tu wı:

«Biə di kapıra ba ma wɔe nakwa wu.»

F f fanja, fífıun, fogı

Kwiə - 35 - tu

z	Z
----------	----------

Mɔ-na kuri, sɨ sɨ ba di dɛ zanzan.

zanzan

zan

za

z

a	za	zə	zl	zu	zuu
zə	sa	da	ja	zaa	zwa
zə	se	də	jə	zə	zwə

zaŋɪ

zaŋɪ

zɪ la

zɪla

zə nə

zənə

zoo ni

zooni

ka zwɪ

kazwɪ

nan zwə nə

nanzwənə

za zan

zanzan

kazaga

kanzaga

Mümüla wɪ: «Zurigəluu mu te dam.»

Nanzwənə maama lagɪ zənə mu.

N na zɪŋɪ zɪla, n lagɪ sɪ ba zuvru

nmu. N zımbaaru na zaŋɪ zızuŋa

nɪ tɪn, o ve kazəgə mu o zo mına. Zaŋɪ n vu

n zən-o. N waɪ n zəni bu nu dɪ n na ganɪ o

bu, naa n zən-o dɪ gwaaru zarı̄m.

N na zəni zuvru, naa wulu na ba jıgɪ yazurə,

o bı̄carı̄ zurə mu. Kazına dɪ lagɪ zənə.

Nccnu wulu na zaasɪ nccnu tɪn,

o zən-o lanyı̄ranī.

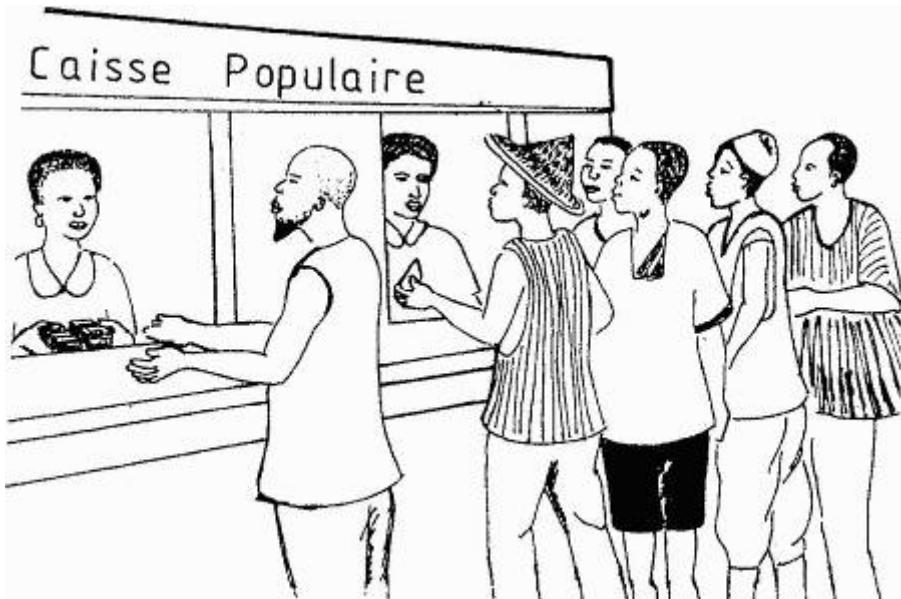
Z

z

zənə, zaŋɪ

Kwiə - 36 - tu

h H

Dí na tījí dí səbiə səbu-jəgə nū,
kuú zəni dübam halū.

halū

ha

h

a ha za sa fa haa

ha li halu
he i hei

ha ya haya
ha ma hama

A sunswala kampo

Baaru mu ve o tla sojø, kana mumaña ni.

Kana maa jieg-o halu. Ku maŋi dí o kaanu nu saŋi sié. Haya, o nan na yi vèru tìn, o wu maŋi si o ki sié yam. O nan na yi nɔn-kolo yi o ba te ciga tìn, o zaŋi o zwé sié yam o ki o yipugé wunu. Ku maŋi dí o kaanu nu wum ziegé bugé ni o maa bieuñi.

Haya, baaru wum na ni dwani tìn, o daa yéri, o na wú ki te. O ma kwe si-luna yam dí yipugé o pu o yuu ni, yi ya jiegé o yuu ya di halu. O kaanu nu nan yi o ti. O laan ma fó vwan o wl, faŋa faŋa yi gwala deen na gu nɔɔna tìn, bam yení ba zéli ba vu, ba joori ba zéli ba ba. O te kuntu, yi o dul o yuu o ki o jazim dí o jagwié ni. Haya, o na dul o yuu tìn, sié yam ma puri ya tu o kaanu nu yigé ni. O kaanu nu wum na nɛ sié yam tìn, o wl: «Héi!» O ma joŋi o bukø, yi o wl, o ba paŋ o bu ñwueñi.

H h halu, hama

Kwiə - 37 - tu

dú

á

á pa-na dí jéri tweeru (teenu).

á dí

abam díbam

amu: a lagü a di.

abam: á lagü á di.

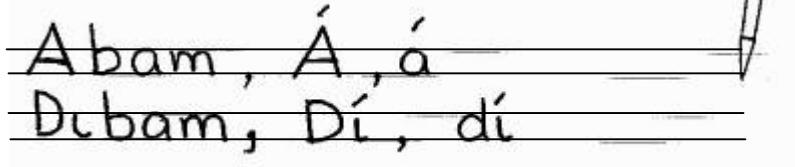
naanü dím: dí lagü dí di.

díbam: dí lagü dí di.

N nyɔ na na ? Εεη, a laga na.
Á dú lagü na na ? Aye, dí ba nyɔ na.

Kwiə :

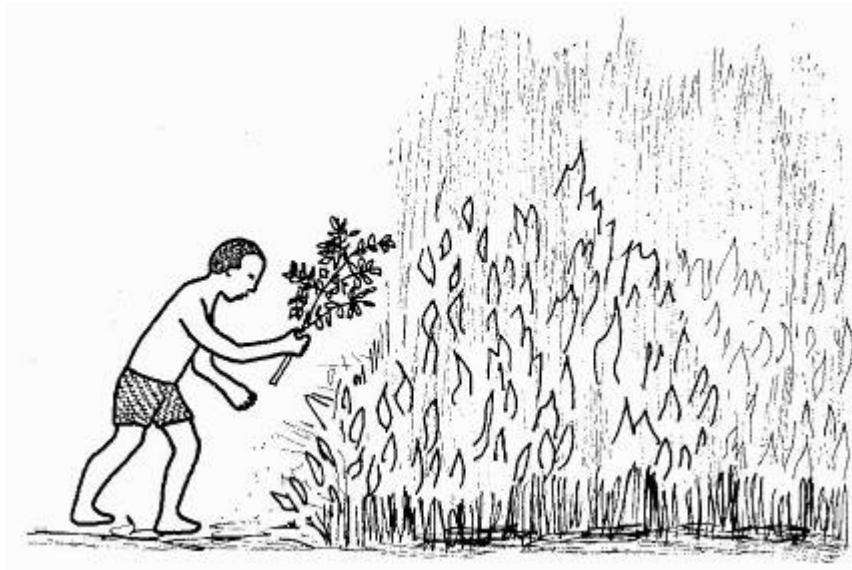
Dú lo kəbri dú ma dú kaagü dú vula niə.
Dú maŋü si dí lwari biə bru na yι te tün.
Dú taa zarü dí ŋwana maŋa maama.
Dú kwe dí sɔŋɔ.
Dú tuŋü si dí tlu kum vu yigə.
Dú ko ceeni si dí di cɪcara.
Á yι taá nyɔ na-digiru.
Á kɔɔra maama maŋü dí ba nipuru mu.
Á na wɔɛ, á maŋü si á vu dɔgɪta sɔŋɔ.
Á zəni-na kapwi sɪm.
Abam maama maŋü si á taá ye tɔnɔ mu.

Kwiə - 38 - tu

wú

bá

Dí na zwε gaa, dí wú cɔgr wəənu
zanzan.

dí wú cɔgr
dí wú

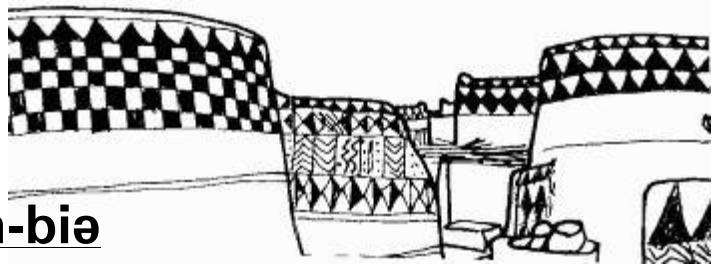
wú

- «dú wú joori» ku kuri mu: dí wú ba.
- «dú wú joori» ku kuri mu: dí wú tu.
- «á wú ba» ku kuri mu: abam wú ba.
- «aá ba.» ku kuri mu: amu wú ba.

Kwiə :

A na ve karadigé dε maama,
aá zaasι wεənu dwi dwi.
A na ba ni lanytrani, a bá wanι a zaasι.
N na vagι lanytrani, nń na wudiu.
N na wu vagι, n bá na kulu kulu.
Á na tuŋι zanzan, á wú na sεbu.
Ba na kɔnι vara, baá na nyɔɔrι.
Dí na di wudiiru dwi dwi, dí wú taa jιgι yazurε.
Wudi-ŋuŋu na tεrε, yawluru wú ja dιbam
mwali mwali.
Dí na kugι bεən-gono, kuú cι yawluru
lanytrani.
Bu na nyɔɔgi na-dugiru, oó caarι manja
maama. Nɔɔna na ba nii wεənu baŋa nι,
tι bá daanι tι cogι.

o bá ba. — dí wú ba.

Pupun-biə

Kasim pupun-biə jıgı je sile mu sı na pcorı daanı.

Jęgę dıdua mu yı tıntu :

a l e ɔ u

Jęgę dıdua dı ma yı tıntu :

ə i e o u

Pupun-bu dı dıdua ba gwaani dı o doŋ bıtarbu
dıdua wınu.

maana : tıga, nıccu, pıa, bınaga, cıcarı, fuunu...
digə, weeru, biə, bəkəri, cicirə, zooni...

Wəli bıtarbiə balı na daarı sı ku ta yı kasim tıñ :

a naa ə zuŋ..., zuŋ..., pi..., pı...

l naa i pœer..., peen..., keer..., kwœer...

u naa u weer..., tıır..., pi..., pı...

ɔ naa o jor..., jɔŋ..., bor..., bɔn...